

Sygn. akt V U 745/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku w S. Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Ewa Sławińska-Klamann**

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Adamczyk-Podolska

po rozpoznaniu w dniu 13 czerwca 2013r. w Słupsku

na rozprawie sprawy

z odwołania A. K.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

z dnia 5 kwietnia 2013 r. znak (...)

w sprawie A. K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej A. K. prawo do emerytury począwszy od 13 marca 2013 r., nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego.

UZASADNIENIE

Ubezpieczona A. K. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 05.04.2013 roku, znak: (...) domagając się jej zmiany, poprzez przyznanie prawa do emerytury.

Domagała się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że ma wymagany staż pracy w warunkach szczególnych przyjmując, że wykonywała pracę w charakterze maszynisty suwnic w okresie od 10.09.1981 r. do 31.01.1988 r. W swoim odwołaniu podniosła, że przez Sądem Pracy w C. toczy się postępowanie dotyczące uznania okresu zatrudnienia od września 1981 r. do czerwca 1984 r. w (...) S.A. w O. jako pracy w szczególnych warunkach.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że za pracę w warunkach szczególnych u w/w pracodawcy uznał okres wynikający ze świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 06.02.2013 r. (v. k. 6 akt emerytalnych ZUS).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 13.03.2013 r. ubezpieczona A. K., ur. (...), złożyła wniosek o emeryturę.

Ubezpieczona posiada niekwestionowany przez organ rentowy staż ubezpieczeniowy wynoszący na dzień 01.01.1999 r. łącznie 23 lata 3 miesiące i 29 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat i 28 dni okresu pracy w szczególnych warunkach. Ubezpieczona nie należy do OFE .

Zaskarżoną decyzją z dnia 13.03.2013 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej A. K. prawa do emerytury.

Dowód: /wniosek – k. 1-3 akt emerytalnych ZUS; kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych- k. 4 akt emerytalnych ZUS, karta przebiegu zatrudnienia na 01.01.1999 r. – k. 20 akt emerytalnych ZUS, zaświadczenie z PUP B. z dnia 13.03.2013 r. – k. 12 akt emerytalnych ZUS, zaskarżona decyzja – k. 21-21 v. akt emerytalnych ZUS /

Ubezpieczona A. K. w dniu 01.09.1975 r. podjęła zatrudnienie (...) Spółce Akcyjnej w O., w tym w spornym okresie od 10.09.1981 r. do 30.06.1984 r. pracowała na stanowisku operatora suwnic stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W dniu 10.09.1981 ubezpieczona uzyskała uprawnienia do obsługi suwnic kategorii III-S oraz suwnic specjalnych, po odbyciu kursu i od tego dnia obsługiwała suwnicę na hali, gdzie produkowano gazobeton.. Pracowała razem ze świadkiem B. P. oraz B. R., którzy również pracowali jako operatorzy suwnic.

Dowód: /świadcstwo pracy z dnia 29.01.1988 r. – k. 5 akt emerytalnych ZUS, zaświadczenie uprawniające do obsługi dźwignic z dnia 10.09.1981 r. – k. 6 akt o sygn. IV P 25/13, wyjaśnienia ubezpieczonej – k. 29 -29 v. w zw. z k. 31 akt sprawy (00:01:08-00:13:07), zeznania świadka B. P. – k. 29 v. w zw. z k. 31 akt sprawy (00:15:36-00:20:27), zeznania świadka B. R. – k. 29 v. -30 w zw. z k. 31 akt sprawy (00:20:28-00:26:55), zeznania ubezpieczonej- k. 30 w zw. z k. 31 akt sprawy (00:33:08-00:39:02), akta osobowe ubezpieczonej: umowy o pracę, angaż z dnia 30.06.1976 r./

Praca ubezpieczonej w czasie spornego okresu zatrudnienia tj. od 10.09.1981 r. do 30.06.1984 r. przez 2 lata 9 miesięcy i 20 dni w (...) Spółce Akcyjnej w O. była pracą w warunkach szczególnych. Łączny okres pracy ubezpieczonej w warunkach szczególnych po doliczeniu okresu bezspornego uznanego przez organ rentowy w wymiarze 14 lat i 28 dni, wynosi **16 lat 10 miesięcy i 18 dni**. Ubezpieczona według stanu na dzień 01.01.1999r. posiada wymagany 15 letni staż pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: / j/w/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej A. K. dotyczące ustalenia uprawnień do emerytury w warunkach szczególnych zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonej do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 - w brzmieniu obowiązującym do końca grudnia 2012r. - emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Obecnie od 01.01.2013 r. brak jest obowiązku rozwiązaniu stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla kobiet jest to 55 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczona A. K. na dzień wydania decyzji miała ukończone 55 lat – ukończyła je w dniu (...)r., nie jest członkiem OFE, posiada wymagany ponad 20 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku.

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiała ubezpieczona udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 01.01.1999r.

Zgodnie § 22 ust 1 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. nr 237 poz.1312) środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

- 1) legitymacja ubezpieczeniowa;
- 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Z kolei ust 2 tego przepisu stanowi, że jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres.

Jednak w spornych przypadkach, uwzględnienie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach następuje po ustaleniu rzeczywistego zakresu obowiązków oraz wykonywania bezpośrednio i stale, w pełnym wymiarze czasu pracy tego zatrudnienia.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno – rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 kpc, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2007 r. I UK 111/07).

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych

warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

Ponadto należy dodać, iż w myśl § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W załączniku A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w Dziale V poz. 3 oraz w wykazie A dziale V poz. 4 pkt 8 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych (Dz. Urz. M.B. i P. M.B. z dnia 06.12.1983 r., Nr 3, poz. 6) wymieniona jest praca maszynisty suwnic. Ubezpieczona pracowała jako operator suwnic, co jest równoznaczne z maszynistą suwnic.

Pracodawca nie wystawił ubezpieczonej świadectwa pracy w warunkach szczególnych za sporny okres zatrudnienia. Z tej przyczyny Sąd bardzo starannie analizował zeznania świadków oraz posiadane dokumenty.

Brak świadectwa pracy sam w sobie nie świadczy, że ubezpieczona nie świadczyła w spornym okresie pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, iż świadectwo pracy wydane przez pracodawcę nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot go wydający nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania w zakresie administracji państwowej, a tylko takie dokumenty stanowią dowód tego co zostało w nim urzędowo potwierdzone. Wydane przez pracodawcę świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r., sygn. akt III UK 31/2004 (OSNP 2005/1 poz.13).

Postępowanie dowodowe wykazało, że praca ubezpieczonej w okresie od uzyskania uprawnień do zajmowania stanowiska operatora suwnic tj. od 01.09.1981 r. jest pracą w warunkach szczególnych. Zdaniem Sądu praca ubezpieczonego na stanowisku operatora suwnic była pracą w warunkach szczególnych.

Powyższe zostało również potwierdzone zgodnymi zeznaniami świadków tj. B. P. oraz B. R.. Nadto ubezpieczona w sprawie toczącej się przed SR w Człuchowie, pod sygn. akt IV P 25/13, o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze przedłożyła zaświadczenie uprawniające ją do zajmowania stanowiska operatora suwnic od dnia 10.09.1981 r. (v. zaświadczenie – k. 6 akt SR w Człuchowie, sygn. akt IV P 25/13).

Zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne albowiem były one stanowcze, logiczne, zgodne i wzajemnie się uzupełniały. Odnosi się to zarówno do rodzaju i okresu zajmowanych przez ubezpieczoną stanowiska, jak i rodzaju wykonywanych czynności. Świadczenie były osobami, które miały bezpośredni kontakt z ubezpieczoną w trakcie świadczenia przez nią pracy w przedmiotowym zakładzie pracy, zorientowane zatem były w materii będącej przedmiotem ich zeznań. Powyższe zostało również potwierdzone zeznaniami ubezpieczonej.

Ponadto z akt osobowych ubezpieczonej wynika, że została zatrudniona w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...) począwszy od 1.09.1975 r. na stanowisku operator maszyn i urządzeń do produkcji betonu. Zakład pracy skierował ubezpieczoną na kurs obsługi suwnic z uwagi na potrzebę pracowników do tego rodzaju pracy i logicznym wydaje

się, że po ukończeniu kursu -10.09.1981r. ubezpieczona jak potwierdzili świadkowie wykonywała ten rodzaj pracy. Zauważyć ponadto należy, że praca ubezpieczonej od początku zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie polegała na pracach przy produkcji betonu.

W oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy Sąd ustalił, że ubezpieczona w spornym okresie wykonywała pracę w warunkach szczególnych na stanowisku operatora suwnic od uzyskania przez nią stosownych uprawnień.

Praca ubezpieczonej w czasie spornego okresu zatrudnienia tj. od 10.09.1981 r. do 30.06.1984 r. przez 2 lata 9 miesięcy i 20 dni w (...) Spółce Akcyjnej w O. była pracą w warunkach szczególnych. Łączny okres pracy ubezpieczonej w warunkach szczególnych po doliczeniu okresu bezspornego uznanego przez organ rentowy w wymiarze 14 lat i 28 dni, wynosi 16 lat 10 miesięcy i 18 dni.

Sąd uznał, iż ubezpieczona spełnia wszystkie przesłanki wymagane do przyznania świadczenia z art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W tym stanie rzeczy, z przytoczonych motywów, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej A. K. prawo do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 13.03.2013 r. tj. od dnia złożenia wniosku, nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego, o czym orzekł jak w sentencji wyroku.

Ustalenie, czy ubezpieczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie wykonywała pracę w warunkach szczególnych, wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd. Z tych przyczyn nie można przypisać organowi rentowemu odpowiedzialności za nieprzyznanie świadczenia emerytalnego. Mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do świadczenia.